

Fiyat farkı hesaplamalarında, temel endeks ve güncel endeks olarak iki ayrı veri kullanılma zorunluluğu

Temel ve Güncel Endeksler

Fiyat farkı hesaplamalarında, temel endeks ve güncel endeks olarak iki ayrı veri kullanılmaktadır. 4734 sayılı kamu ihale kanununa göre ihale edilen yapım işlerinde uygulanacak fiyat farkına ilişkin esaslarda;

“Temel Endeks: İhale tarihinin içinde bulunduğu aya, çerçeve anlaşma ihalelerinde ise münferit sözleşme için teklif vermeye davetin yapıldığı tarihin içinde bulunduğu aya ait endeksi,

Güncel Endeks: Uygulama ayına ait endeksi” şeklinde tanımlanmıştır. Temel endeksin tespitindeki ana etmen ihale tarihidir. İhale tarihinin içinde bulunan aya ait endeks temel endeks olarak kullanılır. Uygulamanın yapıldığı ayda ise yayınlanan endeks güncel endekstir.

Fiyat farkı esaslarının 5. maddesinde ‘Fiyat Farkı Hesabı’ aşağıda belirtilmiştir;

“(1) Türk parası cinsinden sözleşmeye bağlanan yapım işlerine ilişkin fiyat farkı aşağıdaki formüle göre hesaplanır:

$$İ_n = Ç_n \cdot D_n \cdot Y_n \cdot K_n \cdot G_n \cdot M_n$$

$$P_n = \left[a \cdot \frac{İ_0}{İ_n} + b_1 \cdot \frac{Ç_0}{Ç_n} + b_2 \cdot \frac{D_0}{D_n} + b_3 \cdot \frac{Y_0}{Y_n} + b_4 \cdot \frac{K_0}{K_n} + b_5 \cdot \frac{G_0}{G_n} + b_6 \cdot \frac{M_0}{M_n} + c \right]$$

(2) Formülde yer alan;

1. a) F: Fiyat farkını (TL),

2. b) An: İlk geçici hakedişte (n=1) olmak üzere (n) inci hak edişte; birim fiyatlı işlerde uygulama ayında gerçekleşen iş kalemleri ve ihzarat miktarlarının sözleşme birim fiyatlarıyla çarpılması sonucu bulunan tutarı (TL), anahtar teslimi götürü bedel işlerde ise

uygulama ayında gerçekleşen ilerleme yüzdesiyle sözleşme bedelinin çarpılması sonucu bulunan tutarı (TL),

1. c) B: 0,90 sabit katsayısını,

ç) Pn: İlk geçici hakedişte (n=1) olmak üzere (n) inci hakedişte, fiyat farkı hesabında kullanılan temel endeksler ve güncel endeksler ile a, b1, b2, b3, b4, b5 ve c değerlerinin ağırlık oranları temsil katsayılarının yukarıdaki formüle uygulanması sonucu bulunan fiyat farkı katsayısını,

1. d) a: İşçilik ağırlık oranını temsil eden sabit katsayıyı,
2. e) b1: Metalik olmayan diğer mineral ürünlerinin ağırlık oranını temsil eden sabit katsayıyı,
3. b2: Demir ve çelik ürünlerinin ağırlık oranını temsil eden sabit katsayıyı,
4. b3: Katı veya sıvı yakıtların ağırlık oranını temsil eden sabit katsayıyı,

ğ) b4: Ağaç ve mantar ürünlerinin ağırlık oranını temsil eden sabit katsayıyı, h) b5: Diğer malzemelerin ağırlık oranını temsil eden sabit katsayıyı, ı) c: Makine ve ekipmana ait amortismanın oranını temsil eden sabit katsayıyı, ifade eder.

(3) İhale dokümanında gösterilen sabit katsayılar, sözleşmenin uygulanması sırasında hiçbir gerekçe ile değiştirilemez.

(4) Formüldeki temel endeksler (o) ve güncel endeksler

(n)'den;

1. İo, İn: İşçilik için, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yıllı Tüketici Fiyatları Endeksi Harcama Gruplarına Göre Endeks Sayıları Tablosunun <Genel> sütunundaki sayıyı,
2. Ço, Çn: Metalik olmayan mineral ürünleri için, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yıllı Üretici Fiyatları Alt Sektörlere Göre Endeks Sonuçları Tablosunun 26 numaralı <Metalik Olmayan Diğer Mineral Ürünleri>, 261 numaralı <Cam ve Cam Ürünleri>, 262 numaralı <İnşaat Amaçlı Olanlardan Başka Ateşe Dayanıklısı Olmayan Seramik Ürünler; Ateşe Dayanıklısı Seramik Ürünler>, 263 numaralı <Seramik Karo ve Kaldırım Taşları>, 264 numaralı <Fırınlanmış Kilden Kiremit, Briket, Tuğla ve İnşaat Malzemeleri>, 265 numaralı <Çimento, Kireç ve Sıva Alçısı>, 266

numaralı "Beton, Sıva Alçı ve Çimentodan Yapılan Ürünler>, 267 numaralı <Bina Taşları ve Bunlarla İlgili Nesnelerin Süslenmesi, Kesilmesi, Şekillendirilmesi ve Tamamlanması> sütunundaki sayılardan ilgisine göre uygun olan birini veya birkaçını,

1. c) Do, Dn: Demir ve çelik ürünleri için, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yıllı Üretici Fiyatları Alt Sektörlere Göre Endeks Sonuçları Tablosunun 27 numaralı <Ana Metaller>, 271 numaralı <Esas Demir, Çelik ve Demir Alaşımları>, 272 <Borular>, 273 numaralı <Diğer İlk İşlenmiş Demir ve Çelik Ürünleri>, 274 numaralı <Değerli Ana Metaller ve Diğer Demirli Olmayan Metaller>, 275 numaralı <Metal Döküm Hizmetleri> sütunundaki sayılardan ilgisine göre uygun olan birini veya

birkaçını,

ç) Yo, Yn: Katı ve sıvı yakıtlar için, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yıllı Üretici Fiyatları Alt Sektörlere Göre Endeks Sonuçları Tablosunun 23 numaralı <Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri>, 231 numaralı <Kok Fırını Ürünleri>, 232 numaralı <Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri> sütunundaki sayılardan ilgisine göre uygun olan birini veya birkaçını,

1. Ko, Kn: Ağaç ve mantar ürünleri için, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yıllı Üretici Fiyatları Alt Sektörlere Göre Endeks Sonuçları Tablosunun 20 numaralı <Ağaç ve Mantar Ürünleri (Mobilya Hariç); Hasır ve Örgü Malzemelerinden Yapılan Eşyalar>, 201 numaralı <Kereste – Biçilmiş, Planyalanmış veya Emprenye Edilmiş>, 202 numaralı <Ahşap Plaka; Kontraplak, Yonga Levha, Sunta, Diğer Pano ve Tahtalar> sütunundaki sayılardan ilgisine göre uygun olan birini veya birkaçını,
2. Go, Gn: İhale konusu yapım işi kapsamında yer alan diğer malzemeler için fiyat farkı hesabına esas sayı veya sayıları,
3. Mo, Mn: Makine ve ekipmana ait amortisman için, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yıllı Üretici Fiyatları Alt Sektörlere Göre Endeks Sonuçları Tablosunun 29 numaralı <Makine ve Teçhizat b.y.s>, 291 numaralı <Uçak, Motorlu Taşıt ve Motosiklet Motorları Hariç Olmak Üzere Mekanik Güç

Kullanımı ve Üretimi İçin Makineler>, 292 numaralı <Diğer Genel Amaçlı Makineler>, 293 numaralı <Tarım ve Ormancılık Makineleri>, 295 numaralı <Diğer Özel Amaçlı Makineler> sütunundaki sayılardan ilgisine göre uygun olan birini veya birkaçını, ifade eder.

- Yukarıdaki sayılardan Go ve Gn için idarece; Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yıllı Üretici Fiyatları Alt Sektörlere Göre Endeks Sonuçları Tablosundan alt sektörler itibarıyla işin niteliği ve gereklerine uygun olan sütun veya sütunlar tespit edilerek hangi sütun veya sütunlardaki sayı veya sayıların kullanılacağıının ihale dokümanında belirtilmesi zorunludur. İdarelerin bu tespiti yapamamaları veya yapmamaları durumlarda ise Go ve Gn endeksleri için Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yıllı Üretici Fiyatları Alt Sektörlere Göre Endeks Sonuçları Tablosunun <ÜFE Genel> sütunundaki sayılar esas alınır.
- İdare tarafından, işin niteliğine ve işte kullanılan girdilere uygun biçimde a, b1, b2, b3, b4, b5 ve c için toplamı bire (1.00) eşit olacak şekilde katsayılar belirlenerek ihale dokümanında gösterilir.
- İşin nitelik ve kapsamına göre imalatla kullanılacak malzemelerin niteliği ile iş programına göre malzemenin kullanılacağı safha dikkate alınarak, fiyat farkı hesabına esas b1, b2, b3, b4 ve b5 değerleri için imalatın farklı aşamalarında uygulanmak üzere farklı endeksler belirlenebileceği gibi, bu değerlerin her biri için yukarıda sayılanlar arasından aynı anda birden fazla endeks de belirlenebilir. Ağırlık oranını gösteren sabit katsayılarından biri, birkaçı veya tamamı kullanılarak, yapım işinin farklı bölümleri/aşamaları için toplamı bire (1.00) eşit olacak şekilde farklı fiyat farkı katsayıları belirlenebilir.
- Yukarıdaki endekslerden birinin veya birkaçının sözleşmenin uygulanması sırasında Türkiye İstatistik Kurumu tarafından değiştirilmesi halinde, değiştirilen endekse eşdeğer yeni bir endeks belirlenir ise bu endeks; yeni bir endeks belirlenmez ise, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yıllı Üretici Fiyatları Alt

Sektörlere Göre Endeks Sonuçları Tablosunun <ÜFE Genel> sütunundaki sayı, esas alınarak fiyat farkı hesaplanır”.

Yukarıda ifade edildiği gibi a, b1, b2, b3, b4, b5, c ağırlık oranlarını belirten katsayıların ihale konusu iş içerisindeki toplam oranının bire (1,00) eşit olması gerekir.

İdarelerin fiyat farkı verilmesini öngördüğü işlerde ağırlık katsayılarını kullanma gibi bir zorunluluğu yoktur. Dilerse herhangi bir katsayı belirtmeden genel endeks üzerinden fiyat farkı uygulamasını tercih edebilir. Ancak ağırlık katsayılarının ihale dokümanında belirtilerek seçilen bir hesap yönteminde, işin yürütülmesi sırasında meydana gelen ani fiyat değişimlerinde oluşan riski azaltma amacı vardır. Bu yüzden yapım işlerinde ağırlık katsayılarının belirtilerek hesaplanan fiyat farkının genel endeks üzerinden hesaplanacak fiyat farkına göre daha isabetli olacağı söylenebilir.

İhale dokümanının idari şartnamesinde fiyat farkı verileceği belirtmişken ağırlık oranları katsayısı belirtilmemişse eğer genel endeks satırındaki sayı esas alınarak hesaplanır